

VELIKAN KOJI JE PROMIJENIO SVIJET

Bio je znanstvenik i pronalazač koji je zadivio svijet svojom genijalnošću što je nadilazila vrijeme u kojem je živio i radio. U vrijeme Drugog svjetskog rata Tesla je izjavljivao da podržava antifašističku borbu partizana

Nikola Tesla rođen je 10. srpnja 1856. godine u ličkom selu Smiljanu od oca Milutina, pravoslavnog svećenika i majke Đuke, rođene Mandić. Umro je 7. siječnja 1943. godine u sobi hotela New Yorker (New York) u kojem je stanovao. Bio je znanstvenik i pronalazač koji je zadivio svijet svojom genijalnošću što je nadilazila vrijeme u kojem je živio i radio. Najveća dostignuća je postigao u Americi, ali stari kraj nikad nije zaboravio.

Poznata je njegova izjava u Americi da se ponosi svojim srpskim porijeklom i svojom domovinom Hrvatskom. U vrijeme Drugog svjetskog rata Tesla je izjavljivao da podržava antifašističku borbu partizana. Godine 1944. jedna od najeletnijih divizija NOR-a – Šesta lička proleterska divizija dobila je ime „Nikola Tesla“. To je ime ličkim borcima dao osobno Vrhovni komandant Josip Broz Tito podsjećajući da je Tesla „veliki naučnik i prijatelj“ te da je „izjavljivao da daje podršku narodnooslobodilačkoj borbi“.

Studirao je dvije godine na Tehničkom fakultetu u Grazu. Nakon toga je kraće vrijeme radio u elektrotehničkoj struci u Budimpešti i Parizu, da bi 1884. otišao u SAD, gdje radi godinu dana s T. A. Edisonom. U New Yorku osniva vlastiti istraživački laboratorij (1887). Otkrio je rotirajuće magnetsko polje i usavršio konstrukciju indukcijskih motora. Uveo višefazne sustave za prijenos

električne energije (HE Niagara). Izvršio mnoge pokuse s visokofrekventnim visokonaponskim strujama (Teslin transformator). U Coloradu izgradio radiostanicu snage 200 kw. Obavljao pokuse s daljinskim bežičnim upravljanjem broda, patentirao stotinjak pronalazaka. Stekao počasni doktorat Sveučilišta u Zagrebu (1926), te više veleučilišta u svijetu. Njemu u čast uvedena je (1956) međunarodna jedinica magnetske indukcije „Tesla“. Napisao je autobiografsko djelo „Moji pronalasci“.

Republika Hrvatska proglasila je 2006. – godinom Nikole Tesle, a u povodu 150. obljetnice njegova rođenja. Te je godine, također, u njegovoj rodnoj kući otvoren Memorijalni centar „Nikola Tesla“. Međutim, groblje na kojem počinjavaju njegovi sumještani još uvijek nije uređeno, a nije ni vraćen spomenik ni njegovo ime trgu u Gospiću koji su tamo stajali do 1990-ih. U Meštrovićevom paviljonu u Zagrebu postavljena je multimedijaska izložba inspirirana velikanom koji je promijenio svijet, autorice i kustosice Helene Bulaje Madunić (izložbeni postav traje do 20. ožujka 2018. godine).

B. M.